

UKK: Kaivosmineraaliveron korotuksen, sähköveroluokan muutoksen ja sähköistämistuen poiston dynaamiset yhteisvaikutukset toimialaan ja julkiseen talouteen

1. Miksi ja mitä varten selvitettiin?

Hallitus on tehnyt esityksessään vain **staattisen vaikutusarvioinnin** kaivosmineraaliveron korotuksesta, joka ei huomioi yhteisvaikutuksia sähköveroluokan muutoksen ja sähköistämistuen poiston kanssa eikä dynaamisia vaikutuksia eli yritysten käyttäytymisvaikutuksia yli ajan. Dynaamisia vaikutuksia on esityksen vaikutusarvioinnissa lyhyesti tunnistettu laadullisesti mutta niiden suuruusluokasta ei ole esitetty tarkempaa selvitystä.

Hyvän lainvalmistelun periaatteet edellyttävät olennaisten vaikutusten riittävää arviointia niin, että eduskunta voi arvioida, voiko esitys saavuttaa sille asetetut tavoitteet ja eduskunnalla on luottavat ja riittävät tiedot esityksen välittömistä ja välillisistä vaikutuksista. Verolainsäädännön merkittävien muutosten arviointiin kuuluu hyvän lainvalmistelutavan mukaisesti myös dynaamisten vaikutusten selvittäminen.

2. Miksi dynaamisten vaikutusten arviointi on tärkeää?

Dynaamiset vaikutukset voivat olennaisesti muuttaa veron tuottopotentiaalia ja sen vaikutuksia työllisyyteen, investointeihin ja talouskasvuun. Ilman niitä ei voida luotettavasti arvioida veron kokonaistaloudellista vaikutusta.

3. Miten tutkittiin?

Asianajotoimisto Geradin Partners on toteuttanut laadullisen **kyselytutkimuksen** kaivos- ja jatkojalostusalan yrityksille. Tutkimus tehtiin Outokumpu Oyj:n ja Kaivosteollisuus ry:n toimeksiannosta.¹ Kyselytutkimus kartoitti kaivosveron korotuksen, sähköveroluokan muutoksen ja sähköistämistuen poiston dynaamisia yhteisvaikutuksia yritysten

¹ Lisäksi Kaivosteollisuus ry on antanut Geradin Partnersille toimeksiannon laatia vaihtoehtoisen mallin kaivosmineraaliveroksi, jota ei ole käsitelty vielä tämän muistion yhteydessä.

kannattavuuteen ja investointeihin sekä verotulokertymään ja työllisyyteen. Kyselyssä kysyttiin rakenteistetuisti yritysten arviointia vaikutusten määrällisistä suuruusluokista, joten kyselyn tulokset mahdollistavat myös karkeat määrälliset arvioinnit.

4. Ovatko tulokset luotettavia?

Kyselyyn vastasi 24 yritystä, joiden yhteenlaskettu liikevaihto on noin 9,8 miljardia euroa ja henkilöstömäärä noin 15 000 (vuonna 2024). Vastaajat kattavat yli 90 % Suomen kaivostoiminnan liikevaihdosta ja erittäin hyvin sen osan jatkojalostuksesta, joka käyttää Suomessa tuotettua raaka-ainetta kaivoksilta – tutkimus on siis edustava.

Kyselyn tulokset perustuvat yritysten itsearviointiin, jossa on virhemahdollisuuksia ja epävarmuutta. Yritykset ovat voineet myös yliarvioida kustannuksia sekä mahdollisesti laskea kustannuksia päällekkäin. Näitä virheitä on pyritty kontrolloimaan tulkitsemalla tuloksia erittäin konservatiivisesti. Tutkimus antaa näin riittävän luotettavasti suuntaa antavan kuvan. Yrityskyselyaineistoja käytetään vakiintuneesti yhtenä tietolähteenä ja menetelmänä lainsäädännön vaikutusarvioinnissa täydentämään muilla menetelmillä saatuja vaikutusarviointeja. Yrityskyselyaineistot toimivat myös lähtökohtana muille menetelmillä tehtäville jatkoarvioinneille, joissa voidaan hyödyntää simulointiaineistoja ja kokonaistaloudellisia malleja.

5. Mikä on hallituksen esityksen tavoite?

Hallituksen esityksen tavoitteena on kasvattaa julkisen talouden verotuloja 70 miljoonalla eurolla vuodesta 2027 alkaen kaivosmineraaliveroa korottamalla.

6. Mitkä ovat yhteisvaikutukset olemassa olevaan kaivostoimintaan ja jatkojalostukseen?

Käyttökateprosentti heikkenee keskimäärin 6–10 prosenttiyksikköä ja kaivosten kannattava elinkaari lyhenee keskimäärin noin neljällä vuodella. Kaivosmineraaliveron korotuksella on suurin vaikutus.

7. Mitkä ovat yhteisvaikutukset kaivosyritysten ja jatkojalostuksen investointeihin?

Yritykset ovat suunnitelleet yli **10 miljardin euron** investointeja seuraavan 10 vuoden aikana, joista **noin kaksi kolmasosaa** arvioidaan peruuntuvan tai supistuvan

veronkorotuksen ja muiden muutosten seurauksena. Suurin osa vaikutuksista johtuu kaivosmineraaliveron korotuksesta nykyisellä veromallilla.

8. Mitkä ovat vaikutukset työllisyyteen ja julkiseen talouteen?

Konservatiivisen arvion mukaan menetetään **28 000–40 000 henkilötyövuotta** ja **1,7–2,4 miljardin euron verotulot**, kun otetaan huomioon vaikutukset nykyisin olemassa olevaan toimintaan ja vaikutukset seuraavan 10 vuoden aikana suunniteltuihin investointeihin. Staattisen verotuoton lisäyksen pitäisi jatkua karkealla mutta konservatiivisella arviolla yli **20 vuotta**, jotta se kattaisi negatiiviset dynaamiset vaikutukset verotuloihin.

9. Mitä muita vaikutuksia muutoksilla on?

Yritysten mukaan kaivosmineraaliveron ja sähköveroluokan muutokset **heikentävät investointiympäristön ennustettavuutta**, vaarantavat **huoltovarmuuden** ja hidastavat **vihreää siirtymää**, erityisesti sähköistämisen osalta. Vaikutukset heikentävät Euroopan unionin teknologista suvereniteettia ja pyrkimyksiä huoltovarmuuden parantamiseen kriittisissä ja strategisesti tärkeissä mineraaleissa.

10. Mikä on selvityksen pääviesti?

Kaivosmineraaliveron korotus yhdessä muiden muutosten kanssa **ei todennäköisesti saavuta asetettua 70 miljoonan euron vuosittaista tavoitetta julkisen talouden verokertymän lisäyksestä**, vaan päinvastoin **heikentää julkista taloutta** pitkällä aikavälillä vähentämällä investointeja, työpaikkoja ja verotuloja. Tämän vaikutusarvioinnin tulokset antavat vahvan perusteen arvioida esitettyjä toimenpiteitä sekä niiden vaikutuksia uudelleen. Esitys on vaikutuksiltaan ristiriidassa hallituksen talouspolitiikan yleisen linjan kanssa.